

Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Jordbruksverkets yttrande över betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

Ert dnr LI2024/00248.

Jordbruksverket har ombetts att yttra sig över betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8). Vi tillstyrker förslagen och finner dem vara välkomna och nödvändiga bidrag till arbetet med att bygga upp Sveriges livsmedelsberedskap.

Av vårt yttrande framgår såväl övergripande som specifika synpunkter inom ramen för vårt ansvarsområde.

Sammanfattning

- Vi instämmer i behovet av att beredskapslagra varor inom jordbruksområdet och välkomnar förslaget att ge Jordbruksverket ansvaret för sådan lagring. Det behövs regeringsbeslut om när lagren får börja avyttras, samt tydlighet om under vilka omständigheter.
- Arbetet med att stärka företagens förmåga, minska sårbarheten och öka robustheten pågår inom flera olika processer och politikområden som behöver samverka för att skapa synergier och en hållbar livsmedelsförsörjning.
- Fortsatta satsningar på forskning och innovation (FoI) är nödvändiga och vi tillstyrker att FoI inom livsmedelssystemet stärks.
- Vi instämmer i att ett så snabbt ikraftträdande som möjligt är önskvärt och så snart de formella förutsättningarna finns på plats kommer vårt arbete att intensifieras.
- Vi välkomnar utredningens resonemang om jordbruksmarkens betydelse som en grundläggande resurs för livsmedelsproduktionen.
- En robust livsmedelsproduktion i hela landet kräver att växthälsa, djurhälso- och sjukvård, smittskydd samt veterinär beredskap säkerställs. Det finns starka skäl för att lagerhålla läkemedel till andra djur än de som enbart ingår i livsmedelsproduktionen.

Övergripande synpunkter

Beredskapslagring

Jordbruksverket instämmer i behovet av att beredskapslagra varor inom jordbruksområdet för att nödvändiga livsmedel ska kunna framställas. Vi välkomnar förslaget om att få ansvaret för sådan lagring.

Utredningen ger uttryck för att beredskapslagringen kan bidra till att upprätthålla livsmedelsförsörjningen under en begränsad tid, men att produktionen samtidigt måste kunna fortsätta. Jordbruksverket delar den uppfattningen. Vi menar att lagren är nödvändiga, men de ska inte utgöra den huvudsakliga försörjningen till befolkningen över tid utan säkra försörjningen under en omställning.

Utredningen förespråkar beredskapslagring av bland annat spannmål och insatsvaror till jordbruket, något som vi ser positivt på. Det framgår att lagring av insatsvaror för vegetabilieproduktion ger störst användningsområde och därmed flexibilitet. Den bedömningen anser vi vara i grunden korrekt då vi, som nämnts ovan, anser att beredskapslagren ska vara till hjälp i ett system som dock främst bygger på fortsatt produktion. Här vill vi även lyfta den betydelse som livsmedel av animaliskt ursprung skulle ha för kosthållningen under knappa omständigheter. Animalieproduktionen behöver finnas under både fredstid och höjd beredskap. Den bidrar till en robusthet i livsmedelssystemet, genom att skapa flexibla förutsättningar för såväl företagets uthållighet och lönsamhet som möjligheten att växla mellan olika livsmedel i takt med tillgången. Precis som utredningen nämner råder det olika förutsättningar inom landet för odling, vilket påverkar valet av grödor. I vissa delar av Sverige är det odling av fodergrödor som fungerar bäst och som därmed gynnar valet av animalieproduktion.

Förutom de hänvisningar som görs till spannmål och insatsvaror till jordbruket, bör det enligt utredningen finnas en flexibilitet ifråga om vilka kategorier av varor som ska omfattas av lagringen. Vi delar den bedömningen, då det kan vara situationsstyrt vilka varor som är lämpliga att lagra vid olika tidpunkter. En del varor kan ha karaktär av både insatsvara till jordbruket och livsmedel för fortsatt förädling. Vi uppfattar potentiella stordriftsfördelar i att Jordbruksverket hanterar beredskapslagring av både insatsvaror till jordbruket och vissa livsmedel för fortsatt förädling. Bland annat skulle detta kunna följa naturligt av Jordbruksverkets kunskap och expertis inom handels- och marknadsfrågor för de aktuella varorna, såväl nationellt som inom EU och globalt. Vi instämmer emellertid i Livsmedelsverkets synpunkt om att det finns frågor där myndigheterna bör samråda med varandra.¹ Det behovet ser vi främst i samband med de gränsdragningsfrågor som finns inom livsmedelskedjan.

¹ Livsmedelsverkets yttrande över betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8) sidan 2.

I likhet med Livsmedelsverket² anser vi att det behövs noggranna förstudier för att säkerställa att upplägget blir rätt. Förstudier om beredskapslager eller omsättningslager behöver inkludera konsekvensanalyser där alla tre dimensionerna av hållbarhet (ekonomisk, social och miljömässig) beaktas.

Avyttring av lager

Varje avyttring från lagren kommer att medföra en marknadspåverkan. Därför krävs det tydliga regeringsbeslut för när lagren får användas, dvs. om det är aktuellt enbart vid höjd beredskap eller också vid allvarliga fredstida samhällsstörningar. Om det senare gäller, bör det genom regeringsbeslut avgöras när en situation föreligger som bedöms utgöra en allvarlig fredstida samhällsstörning som kan föranleda att lagren får avyttras. Därefter kan Jordbruksverket besluta om vilka varor som ska avyttras, tidpunkten, mängden samt närmare detaljer om hanteringen.

Tidsaspekter

Flera bestämmelser föreslås träda i kraft 2025. Det ställer höga krav på att ansvariga myndigheter agerar snabbt och att informationen till berörda, inte minst allmänheten, påskyndas. Jordbruksverket instämmer i att ett så snabbt ikraftträdande som möjligt är önskvärt. Så snart de formella förutsättningarna finns på plats kommer vårt arbete att intensifieras. Det är emellertid viktigt att arbetet sker på rätt sätt från början, så att ingen onödig tidspillan inträffar till följd av misstag eller felbedömningar. För att undvika sådana krävs heltäckande förstudier som inkluderar konsekvensanalyser samt att nödvändiga beslut fattas.

Vi bedömer, i enlighet med vad utredningen beskriver, att en tidseffektiv kombination av åtgärder är att inledningsvis bygga beredskapen genom lagring, men att successivt ersätta den med inhemsk produktion och den buffert som därmed naturligt erbjuds. Uppbyggnaden av beredskapslager kan ske i den takt som leverantörer och marknaden tillåter, förutsatt att det finns tillgängliga lagerutrymmen. Här bör det påpekas att en alltför snabb uppbyggnad kan resultera i liknande marknadseffekter som vid avyttring av lagrade produkter.

Enligt det föreslagna målet för livsmedelsberedskapen ska tillgången till nödvändiga livsmedel säkerställas "över tid". Här är det viktigt att beakta att tidsåtgången påverkas av tillgången till befintliga resurser. Om de anläggningar som behövs för lagerhållningen inte finns, krävs en uppstart i form av uppbyggnad av dessa utrymmen. Förutom tillstånds- och miljöprovningar, projektering och etablering behövs eventuellt även en kapacitetsutbyggnad för produktion och överföring av el. Det skulle vara önskvärt med en analys, utifrån realistiska tidsplaner, där kortare och längre perioder med brister i beredskapen identifieras.

² Livsmedelsverkets yttrande över betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8) sidan 2.

Även dessa analyser bör inkludera hållbarhetens tre dimensioner. Man behöver också överväga de olika regionala förutsättningar som råder i landet.

Samverkan för att hitta synergier och nå en hållbar livsmedelsförsörjning

Det pågår arbete med att stärka företagens förmåga, minska sårbarheten, öka robustheten och i förlängningen den svenska matproduktionen inom flera olika processer och politikområden. För att nå en hållbar livsmedelsförsörjning som beaktar hållbarhetens tre dimensioner behövs mer samverkan och koordinering såväl mellan myndigheter som mellan myndigheter och näring samt mellan departement. Exempel på processer är livsmedelsstrategin och den forsknings- och innovationspolitiska propositionen som beräknas till slutet av 2024.

Sverige har som mål inom livsmedelsstrategin att bland annat öka den totala livsmedelsproduktionen. Grunden för ökad livsmedelsproduktion och minskad sårbarhet är robusta och motståndskraftiga företag, som redan i fredstid är rustade för att hantera oförutsedda händelser och yttre omständigheter.

Inom Jordbruksverkets ansvarsområden finns bl.a. växthälsa, djurhälsa, smittskydd och veterinär beredskap, som alla utgör viktiga fundament för företagens robusthet. Det gäller såväl förebyggande som behandlande hantering. Vi ser i dagsläget allvarligt på Sveriges förmåga att upprätthålla en tillräckligt god nivå när det gäller uppbyggnad och resurstilldelning inom dessa områden. Vi har påtalat detta bl.a. i skrivelser till Regeringskansliet³ och emotser en fortsatt dialog i frågan.

I arbetet med Sveriges livsmedelsförsörjning och med att bygga upp beredskapslager är det nödvändigt att beakta både resultat från redan genomförda utredningar och arbete i pågående utredningar för att undvika dubbelarbete. Ett exempel på pågående utredning är Jordbruksverkets uppdrag⁴ i syfte att vidta förberedande åtgärder för en uppbyggnad av omsättningslager för livsmedelssektorn. Andra exempel är åtgärder för att stärka robustheten på gårdsnivå i primärproduktionen⁵ och fortsatt analys⁶ av hinder och förslag till åtgärder för inhemska gödselmedel.

³ Skrivelsen "Kraftsamling växthälsa", Jordbruksverket och SLU, 2023, Jordbruksverkets dnr 6.1.1 - 00889/2023 samt skrivelsen om behovet av s.k. blåljusverksamhet för djursjukdomar, Jordbruksverket, 2024, Jordbruksverkets dnr 6.3.17 – 02336/2024.

⁴ I enlighet med regleringsbrevet för budgetåret 2024 till Statens jordbruksverk.

⁵ Robust primärproduktion för stärkt livsmedelsberedskap – Uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att stärka beredskapen för primärproduktion av livsmedel i hela Sverige, dnr 6.9.17-11125/2023.

⁶ I enlighet med regleringsbrevet för budgetåret 2024 till Statens jordbruksverk.

Näringslivets betydelse

Som framgår av utredningen, är det näringslivet som står för den faktiska livsmedelsförsörjningen. Därför är frågan om balansen mellan företagsekonomiska intressen och samhällsviktig beredskap av stor betydelse och något som bör inkluderas i förstudierna. Jordbruksverket anser att företagets roll i livsmedelsberedskapen behöver konkretiseras ytterligare för olika scenarier. Vi instämmer därmed i Livsmedelsverkets kommentarer i denna del.⁷

Vi vill även understryka att en av de stora utmaningarna för primärproducenterna är den långsiktiga lönsamheten. För att trygga Sveriges livsmedelsförsörjning i både freds- och kristider krävs långsiktigt lönsamma lantbrukare, fiskare och vattenbrukare som kan hantera oförutsedda händelser, rusta sig för framtida utmaningar och investera i nya och mer hållbara tekniker. Robusta, konkurrenskraftiga och långsiktigt lönsamma företag har förmågan att motstå störningar och potentiella bortfall i produktion eller leverans. För att balansera riskfördelningen mellan det företagsekonomiska och det samhällsekonomiska perspektivet kan investeringsstöd och rådgivningsstöd övervägas för att öka företagets robusthet, utan att insatserna har en negativ påverkan på företagets lönsamhet.

Forskning och innovation

Fortsatta satsningar på forskning och innovation (FoI) är nödvändiga då företagets lönsamhet och konkurrenskraft är direkta resultat av kunskap och innovation. Jordbruksverket tillstyrker att FoI inom livsmedelssystemet stärks, eftersom det behövs kraftiga och långsiktiga satsningar på detta för att klara transformation, konkurrenskraft, robusthet samt miljö- och klimatkrav. Dessutom behövs satsningar på tillämpad forskning som enkelt kan omsättas på gårdsnivå. Företagets lönsamhet påverkas av deras produktivitet och förädlingsgrad. Produktiviteten och förädlingsgraden är i sin tur direkta resultat av kunskap och innovation men även av möjligheten att ta till sig nya tekniker och ny kunskap för att tillgodose konsumenternas behov och på så sätt öka efterfrågan. En vetenskaplig grund för utvecklingen ökar förutsättningarna för hållbara lösningar med reella effekter, t.ex. mer robusta produktionssystem som i sin tur kan medföra minskade kostnader. Med mer robusta produktionssystem kan även kostnaderna för en livsmedelsberedskap begränsas eller minska. Vi vill även nämna vikten av FoI inom fiske och vattenbruk, växthälsa, smittskydd, djurvaccin samt nya antimikrobiella läkemedel för att säkra upp fungerande djurläkemedel.

Utredningen nämner även matsvinn som ett ämne för pågående FoI. Jordbruksverket ser positivt på detta, då vi har identifierat att det finns stora mängder livsmedelsråvaror som inte går vidare i livsmedelskedjan, men som hade

⁷ Livsmedelsverkets yttrande över betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8) sidan 2.

kunnat användas för humankonsumtion.⁸ Att kartlägga och förstå dessa flöden kan visa på potentiella livsmedel som kan tas tillvara i en krissituation. Det kan också stärka möjligheten att styra om flöden till mat- eller foderproduktion. Vidare kan det visa på sårbarheter, såsom behov av bättre lagringsförhållanden. En ökad kunskap kan därför bidra i arbetet med att göra både företagen och livsmedelskedjan mer robusta, lönsamma och hållbara.

Den nationella kommittén för livsmedelsforskning har i ett inspel till livsmedelsstrategin 2.0 föreslagit en årlig matmiljard, som vi välkomnar och stödjer. Tanken är en ytterligare miljard kronor för FoI och kompetensutveckling inom livsmedelssystemet, som bygger på samverkan mellan det offentliga och näringslivet. Staten skulle då investera i 500 miljoner kronor per år och näringslivet bidra med en lika stor andel i medfinansiering

Specifika synpunkter

Vägledning till kommunerna

Jordbruksverket delar utredningens syn på kommunernas stora betydelse inom livsmedelsförsörjningen och välkomnar att de föreslås få en lagstadgad roll i beredskapsfrågorna under vägledning av Livsmedelsverket. Vi bedömer emellertid att ansvaret i en del kommuner, speciellt de mindre, kan förväntas läggas till redan befintliga roller eller funktioner som t.ex. räddningstjänst eller måltidsservice. I de fallen kan de som kommer att arbeta med livsmedelsberedskapen inte förväntas ha kompetens inom primärproduktion. När sådan vägledning behövs, bedömer vi att den bör ske i samråd med Jordbruksverket.

I detta sammanhang vill vi också nämna det bemyndigande som Livsmedelsverket föreslås få att föreskriva om vägledningen och uppföljningen av kommunernas arbete (7 § förslaget till förordning om livsmedelsberedskap). Att Livsmedelsverket föreskriver om uppföljning bör ses som befogat, men vi finner det oklart hur Livsmedelsverkets föreskrifter ska riktas när det gäller myndighetens egen vägledning av kommunerna. Såvitt Jordbruksverket bedömer bör det vara regeringen som meddelar dessa föreskrifter.

Tillskott från mindre producenter och fritidsodling

Spridning av flera mindre producenter över hela landet kan minska sårbarheten och öka robustheten i livsmedelsproduktionen. Vid en långvarig samhällsstörning eller vid höjd beredskap kan även produktion från mindre producenter och fritidsodling bidra till att säkra livsmedelsförsörjningen, framförallt på lokal nivå. Fritidsodlingen kan spela en avgörande roll för den enskilde när det gäller den egna

⁸ Se Jordbruksverkets rapport 2024:1 ”Slutrapport om livsmedelsförluster”.

beredskapen. På kommunal nivå kan tillskottet från små lokala producenter behöva inventeras.

Ett nationellt livsmedelsberedskapsråd

Vi tillstyrker instiftandet av ett livsmedelsberedskapsråd. Mot bakgrund av att Jordbruksverket föreslås få ansvar för beredskapslagringen, anser vi att utformningen och tillsättning av ledamöter i rådet ska ske i samråd med Jordbruksverket. Vidare behöver det finnas väl genomtänkta principer och rutiner för att säkerställa rätt representation i rådet samt för hur det föreslagna livsmedelsberedskapsrådet kopplas till det försörjningsberedskapsråd som föreslås i betänkandet En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50).

Tillgång till och användning av jordbruksmark

Jordbruksverket välkomnar utredningens resonemang om jordbruksmarkens betydelse som en grundläggande resurs för livsmedelsproduktionen. Tillgången till produktiv jordbruksmark, vatten och ekosystemtjänster behöver säkerställas för att den svenska livsmedelsförsörjningen inte ska äventyras. Vi är också positiva till förslaget om att Jordbruksverket ska få i uppdrag att, med fokus på livsmedelsberedskap, analysera förslag om införande av nationella territoriella anspråk och riksintresse.

Vi anser att det behövs en samlad satsning för att stärka arbetet med den produktiva jordbruksmarken som resurs. Bättre kunskap om och förståelse för jordbruksmarkens värden och jordbrukets förutsättningar behövs också. Med tanke på att tillgången till produktiv jordbruksmark påverkar hela Sveriges livsmedelsförsörjning bör tillämpningen av nuvarande regelverk analyseras och diskuteras. I nuläget behandlas frågan olika i olika kommuner. Risker för varierande kunskap när det gäller markens betydelse för livsmedelsförsörjningen kan försvåra hanteringen av intressekonflikter. Det är viktigt att följa upp om det finns resurser och kunskap för ett snabbt och genomtänkt agerande.

En funktion för att tidigt upptäcka hot

Jordbruksverket stödjer förslaget att placera funktionen för att tidigt upptäcka hot mot livsmedelsförsörjningen vid Livsmedelsverket. Vi instämmer också i att Livsmedelsverket bör samverka med bl.a. Jordbruksverket i det arbetet.

Statistik över livsmedelsinköp i offentlig sektor

Av utredningen framgår att Jordbruksverket har statistik över livsmedelsinköpen i offentlig sektor. I praktiken handlar det om det arbete som görs inom ramen för projektet MATtanken/SILO, som är en satsning på att öka kunskapen om vilka livsmedel som köps in för skattepengar. I [databasen](#) går det att söka uppgifter om värden och kvantiteter, leverantörer och andelen svenskproducerat.

Jordbruksverket vill påtala att det inte finns någon finansiering för detta efter att projektet avslutas 2024.

Djurläkemedel och annan utrustning för djurhälsovård

En robust livsmedelsproduktion i hela landet kräver att djurhälso- och sjukvård samt smittskyddsberedskap säkerställs.

Jordbruksverket vill påtala att det finns starka skäl för att lagerhålla läkemedel till andra djur än de som enbart ingår i livsmedelsproduktionen. Vi ser i dagsläget en risk för att sådan lagring inte kommer med i planeringen. Dels finns det speciella skyldigheter kopplade till tjänstedjur som t.ex. räddningshundar och ledarhundar. Dels visar erfarenheter bl.a. från Ukraina att människor är beredda till stora ansträngningar för att behålla och ta hand om sina sällskapsdjur. Vi arbetar efter tesen att sällskapsdjuren har en betydande effekt på befolkningens välbefinnande och i förlängningen försvarsvilja. Utöver läkemedel behövs även rengöringskemikalier och andra beredningar, tillhörande veterinärmedicinskt material och utrustning samt personlig skyddsutrustning. Som vi har nämnt ovan, behöver såväl förebyggande som behandlande djurhälsovård beaktas.

Påverkan på exporten

Utredningen lyfter handelns betydelse för livsmedelsberedskapen, vilket vi instämmer i. Handel är en förutsättning för att möjligheterna till inhemsk produktion och handel inte ska försämrats på sikt eller vid allvarliga samhällsstörningar. De regler, rutiner och kontroller som ska säkra vår frihet från vissa växtskadegörare betyder mycket för vår förmåga inom livsmedels- och foderproduktionen, men också för att upprätthålla t.ex. export från skogsindustrin som har sin grund i växtproduktion. Skogsindustrin står för stora ekonomiska värden som påverkar landets situation i stort. Cirka 80 procent av skogsnäringens produkter går på export. År 2021 låg det totala exportvärdet på 164 miljarder kronor.⁹ Skogsindustrin har inte en direkt betydelse för livsmedelsproduktionen, men dess betydelse för svensk ekonomi föranleder oss att påtala att produktionen och exportmöjligheterna så långt som möjligt behöver bibehållas även i situationer med samhällsstörningar. Detta för att möjligheterna till inhemsk produktion av livsmedel och handel inte ska försämrats på sikt. Vi vill därför anknyta detta till det som nämnts ovan om behovet av att säkra upp Sveriges grundförmåga med avseende på t.ex. växthälsa. Tilläggas bör att även djursmittor kan ha kraftig påverkan på vår export, även om den samlade effekten inte blir densamma på Sveriges BNP.

⁹ Källa: Skogsindustrierna.

Ekonomiska konsekvenser

Jordbruksverket delar utredningens slutsats om att det behövs utökad finansiering av myndighetens förvaltningsanslag. Utredningens bedömning är att Jordbruksverkets kompetensbehov vad avser lagringen kan fyllas av nuvarande kompetenser vid myndigheten med tillförande av ytterligare 6 årsarbetskrafter. Denna uppskattning kan behöva preciseras och revideras när det förberedande arbetet kommit längre och förslagen konkretiserats. Utredningens förslag innebär flera nya och stora arbetsuppgifter, som enligt vår bedömning kan medföra undanträngningseffekter på myndighetens nuvarande uppgifter. Det är viktigt att tillräckliga resurser följer med nytillkomna arbetsuppgifter och att inte andra av myndighetens uppgifter och uppdrag blir lidande.

Som exempel kan nämnas att Jordbruksverket har tagit fram exempelberäkningar för beredskapslagring av spannmål och insatsvaror baserade på de volymer som konsumeras och används inom primärproduktionen av livsmedel idag. Utifrån dessa grova uppskattningar kan vi konstatera att kostnaderna för beredskapslagring ligger på betydligt högre nivåer än vad som anges i betänkandet.

Klargöranden angående mineralgödsel

Utredningen tar upp frågor rörande mineralgödsel på flera ställen. Vi vill lämna några klargörande kommentarer inom ämnet.

Mineralgödsel köps inte in från Danmark, då de inte har någon produktion. Sannolikt rör det sig om inköp från andra länder via Danmark, Finland och Tyskland. Som exporterande länder skulle Holland och Norge kunna nämnas istället. Vi vill särskilt påtala att Norge är en historiskt viktig exportör till Sverige, som det i en kris- eller krigssituation skulle kunna finnas stora möjligheter till transport från. Kanada, Marocko och Israel är snarare leverantörer av råvaror för produktion av mineralgödsel, än producentländer av färdiga produkter.

Det är viktigt att skilja mellan olika näringsämnen. På sidan 95 står att priset påverkar hur mycket gödsel som kan användas. Detta stämmer framförallt för fosfor, men i liten utsträckning för kväve. Vi finner också att innebörden i meningen "(S)kördens kvalitet och kvantitet kan i ett senare led påverka nästa säsong's skörd" på samma sida är oklar för oss och behöver förklaras närmare.

Det stämmer inte att växtnäringsämnena oftast handlas som sammansatta produkter, såsom det beskrivs på sidan 228. Den enskilt största produktgruppen i Sverige är rena kvävegödselmedel. Dock innehåller nästan alla kväveprodukter och sammansatta produkter (NPK-produkter) på svensk marknad idag svavel, varför vi invänder mot att svavel också måste tillföras åkrarna.

Vi vill också nämna att ammoniak, som inte tas upp i betänkandet, är den viktigaste kväveråvaran vid produktion av färdiga kväve- och NPK-produkter. Ett viktigt insatsmedel vid produktion av ammoniak är i dagsläget naturgas.

Synpunkter på några övriga detaljer

1. Sidan 123: Möjligheten finns att använda interventionslagring, men den tillämpas inte längre i praktiken eftersom den är förknippad med höga kostnader och tung administration. När denna åtgärd användes hade det enskilda medlemslandet i EU dessutom inte ensam beslutanderätt om när produkter skulle köpas in eller när dessa skulle avyttras.
2. Sidan 136: ”Avseende vattenbruket är målet att öka produktionen av fisk” blir mer fullständigt om det ändras till ”Avseende vattenbruket är målet att öka produktionen av fisk, skaldjur, blötdjur och alger”.
3. Sidan 220: Vi ställer oss frågande till att det vid brist på insatsvaror kan vara nödvändigt att utöka arealen för att kompensera för lägre avkastning. Större areal kräver tvärtom mer diesel, utsäde, reservdelar, maskiner och tid.
4. Sidan 252: Uppgiften om förbrukningen av spannmål för livsmedelsändamål, som anges till 1 166 000 ton inkluderar även spannmål för tillverkning av dryckessprit. Exkluderas den uppgick istället livsmedelsanvändningen till 985 000 ton år 2021. Uppdaterade siffror över konsumtion av spannmål finns i Jordbruksverkets rapport En robust livsmedelsförsörjning i kris och krig – beredskapslagring av spannmål.
5. Sidan 254: Det framgår att upprätthållande av vallproduktion möjliggör såväl mjölk- som köttproduktion. Detta stämmer avseende viss produktion, men med de raser som används i dagens mjölkproduktion skulle enbart grovfoder från vall innebära stora utmaningar och svårigheter med stor påverkan på produktionen. Vidare har produktion av t.ex. kyckling och gris helt andra förutsättningar.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Charlotta Dahlberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Andreas Mattisson, Rikhard Dahl, Annett Kjellberg, Hillevi Lindström, Nils Arin, Camilla Burman, Karin Lindow, Magnus Franzén, Eva Sundberg, Andreas Davelid, Saranda Daka och Jacob Landsjö deltagit.

Christina Nordin

Charlotta Dahlberg

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.